

HAMSUN – NYTT

Hamsun-Selskapets informasjonsblad

Nr. 4/2007 og 1/2008, mars 2008, 20. årgang



Knut Hamsuns barndomshjem i Hamsund: Her åpnes Hamsundagene på Hamarøy i 2008

Hamsundager 2008: Hamarøy og Grimstad



Hamsun-Nytt blir utgitt av Kompetansesenteret ved Knut Hamsun videregående skole, Hamarøy

Hamsundager 2008:

HAMARØY OG GRIMSTAD

Det kan godt bli et dilemma for litteraturinteresserte å velge mellom Hamarøy og Grimstad i sommer. Begge steder jobber med uvanlig spennende programtilbud. Men mest Hamsun blir det på Hamarøy!



Hamarøy 4.8. – 10.8.2008

"MAKT OG MORAL"

- Åpningsseremoni ved Hamsuns barndomshjem
- Åpningskonsert i særklasse: Lill Lindfors og Ketil Bjørnstad
- "Hamsun og Freud" med NRK og Knut Borge
- Åge Aleksandersen og Sambandét
- Ida Maria (Alarmprisen 2007)
- Litteraturjam
- Litteraturseminar 6. -8. august:
 - Gerd Liv Valla: Om å ha og å miste makten
 - Per Fugelli: Helsens mysterier. Hamsun som lærer i legkunst
 - Hans Fredrik Dahl: Nazisme og moral
 - Torgrim Eggen: Don't mention the war



GRIMSTAD

dikternes by

Grimstad 6.8. – 10.8.2008:

"KVINNER"

- Teatergjestespill fra København: Jon Fosses dramatisering av Hamsuns "Sult"
- Sykkelløp "På to hjul med Hamsun og Ibsen"
- Skjærgårdstur og Ibsen-rock på Kirkeheia
- "Ibsens kvinner" med Juni Dahr
- "Laura fra Lø" – kvinnen bak Nora med Anita Terese Eriksen
- Terje Vigen: Årets oppleser blir en kvinne!

Hamsundagene på HAMARØY



Ordfører i Hamarøy Rolf Steffensen

Rolf Steffensen, styreleder i Hamsun-Stiftelsen og nestleder i Hamsun-Selskapet om årets tema på Hamarøy:

Historien om Knut Hamsun er historien om et enkeltmenneskes vei til makt, ære og berømmelse, og samtidig er det historien om det samme menneskets fall. Historien er hans. Men den er ikke enestående.

Allerede under oppveksten på Hamarøy ble den unge Knut Hamsun selv et offer for nære tillitspersoners svik og maktmisbruk. Mot alle odds reiste han seg.

Etter mange års hardt og målbevisst arbeid vant han Nobelprisen, han ble en forfatter av verdensformat, en tid også et ikon i den norske nasjonsbyggingen. I lange perioder var han også svært aktiv og engasjert som skribent og samfunnsdebattant. Knut Hamsun hadde ikke annen makt enn det hans diktning ga ham. Han hadde ingen offentlige maktposisjoner, han hadde ingen organisasjon i ryggen, han satt ikke i noen stipendkomité, forvaltet ingen offentlige kultur-

"MAKT OG MORAL. Dette tema vil gjenspeiles i både litteraturseminaret og det øvrige programmet."

pengar. Men i sin diktning skriver han mye om ulike former for makt, og han skriver mye om de moralske dilemmaer et menneske kan havne i. Da han trådte feil før og under siste krig, bl. a. ved å hylle Hitler, måtte han tåle at det ble stilt alvorlige spørsmål ved både hans moralske og politiske gangsyn.

Helt fram til i dag har mange av hans hengivne lesere hatt problemer med å forene mannen som skildret naturens skiftninger og kjærlighetens innerste vesen så vart og stemningsfullt, med mannen som falt for nazismen.

Det er ikke til å undres over at mange etter krigen forventet innrømmelser og beklagelser fra Knut Hamsuns side. Men Knut Hamsun gav aldri etter for disse forventningene.

Med Knut Hamsuns personlige historie og etterkrigstidens debatt som bakteppe ønsker Hamsundagene 2008 å sette fokus på viktige og dagsaktuelle spørsmål: Hva er makt? Hvordan brukes - og misbrukes - makt i det offentlige rom og i våre private liv? Hva skjer med mennesker som har mye makt? Hva skjer med mennesker som mister sin makt? Hvilken rolle spiller moralske spørsmål i den offentlige debatt og i den enkeltes hverdag?

Makt og (u)moral på Hamarøy i august

Gerd-Liv Valla, Per Fugelli og
Hans Fredrik Dahl til Hamsun-
Selskapets litteraturseminar



Even Arntzen

Styreleder i Hamsun-Selskapet
Even Arntzen om litteratur-
seminaret 2008 på Hamarøy:

Hamsun-Selskapets litteraturseminar 2008 går av stabelen 6.-8. august, og i år er det overordnede tema på seminaret, i likhet med Hamsun-dagene 2008 forøvrig, "Makt og moral." Programmet er ennå ikke helt ferdigspikret, men det som iallfall er klart er at tidligere LO-leder **Gerd-Liv Valla** vil komme og holde et foredrag knyttet opp mot det å ha makt og så plutselig miste makt, mens spesialist i sosialmedisin, professor dr. med. **Per Fugelli** vil holde et foredrag med tittelen "Helsens mysterier. Hamsun som lærer i legekunst", der han med bakgrunn i Hamsuns forfatterskap vil rette fokus mot hvordan makt og goder påvirker menneskenes helse og trivsel.

Dessuten vil medie- og kommunikasjonsprofessor **Hans Fredrik Dahl** komme for å snakke om tematikken "Nazisme og moral". I tillegg har vi forhåpninger om at den velprofilerte NRK-journalisten **Hans-Wilhelm Steinfeld** vil bidra med et moralsk-politisk kommentator-foredrag, og at Hamsun-ekspert og litteraturprofessor **Atle Kittang** vil ta for seg emnet "Makt og (u)moral i Hamsuns forfatterskap".

Ut over dette vil det også bli en rekke enkeltforedrag om flere moralsk belastede skikkelser i Hamsuns forfatterskap, eksempelvis Mack (Pan, Benoni, Rosa), August-skikkelsen, Ane-Maria (Landstrykere, August), lensmann Geissler (Markens grøde) og jeg-skikkelsen i *På gjengrodde stier*. Altså et ytterst interessant program for årets seminar!



"Gerd-Liv Valla vil komme og holde et foredrag knyttet opp mot det å ha makt og så plutselig miste makt"

Hamsundagene på HAMARØY



Marianne Apold er daglig leder i Hamsun-Stiftelsen Hamarøy og jobber med å produsere Hamsun-dager.

Marianne Apold, daglig leder i Hamsun-Stiftelsen og styremedlem i Hamsun-Selskapet, om det øvrige program på Hamarøy:

Hamsun-Stiftelsens totale arbeid med Hamsun-dagenes program foregår med årets tema "Makt og moral" i tankene; både forfattermøter, konserter, litteratur-seminaret og kunst-opplevelser vil forsøke å formidle dette spennende temaet. Siden det nå skal arrangeres Hamsundager hvert år de neste tre årene, ønsker Hamsun-Stiftelsen å bruke årets arrangement til å prøve ut noe nytt!

Mer litteratur: Det første man vil merke som besøkende er at dagene har et enda tydeligere fokus på litteraturen. Utover litteratur-seminaret skal spennende daglige forfattermøter sette sitt preg på festivalen!

Nytt åpningssted: Den offisielle åpningen av dagene vil i år bli lagt til Hamsun-gården i Hamsund. Det er hyggelig å kunne vise fram dette spennende området, og kunne få formidle all jobb som har vært gjort med å restaurere gården. I tillegg feirer vi Hamsuns fødselsdag den dagen og foretar kransenedleggelse ved bautaen.



Hamsuns barndomshjem i Hamsund

Variert program: Årets Hamsundager vil gi deg nye unike opplevelser innen litteratur, kunst, teater, musikk, folkeliv med mer. Det er en glede å kunne fortelle at årets åpningskonsert i Hamarøy Kirke blir med Lill Lindfors og Ketil Bjørnstad.



Lill Lindfors skal syngje på åpnings-konserten i Hamarøy kirke.

NRKs Studio *Sokrates* med Knut Borge i spissen kommer for å lage to program om Hamsun og Freud. I kombinasjon med flott jazzmusikk vil dette bli en unik opplevelse.

Vi satser også på å følge opp suksessen fra 2006 med Litteraturjam - hvor akkurat DU kan få lese dine tekster, formidle favorittforfatteren din eller fortelle en historie. Årets Festivalforteller (ikke offentliggjort navn ennå- følg med på hjemmesiden eller les neste Hamsun-Nytt), vil formidle Hamsun-tekster på sin unike måte.

Følg med på Facebook eller hjemmesiden: Programmet oppdateres fortløpende - og skal være fullstendig på plass i løpet av mai måned. Er du interessert i å få vite hva som skjer, meld deg inn i Hamsundagenes egen side på Facebook! Ellers er vår hjemmeside stedet for informasjon, også når det gjelder overnatting: www.knuthamsun.no

Billetter, overnatting og videre informasjon:

Hamsundagene vil i år for første gang ha billettsalg på nett via www.billettluke.no. Dette skal være på plass om kun kort tid. For informasjon om Hamarøy og Nord-Salten se www.hamsuns-rike.no.

Hjertelig velkommen
til Æventyrlandet
Hamarøy og
Hamsundagene 2008!

Hamsundagene i GRIMSTAD



Ola Veigaard foran kulturhuset i "Dikernes By"

"Som kjent var både
Ibsen og Hamsun sterkt
interessert i damer!"

**Ola Veigaard, styremedlem i
Hamsun-Selskapet, om
arrangementet i Grimstad:**

Planene for årets Ibsen- og Hamsundager begynner å ta form. Årets "dager" er lagt til tiden 6.- 10. august, og mange programposter er allerede i boks. Årets tema er "Kvinner", og som kjent var både Ibsen og Hamsun sterkt interessert i damer!

Mye av oppmerksomheten i programmen går direkte på Nora-skikkelsen, - og teaterforestillingen "Ibsens kvinner" med Juni Dahr spilles torsdag, 7. august. Dessuten er Anita Terese Eriksen invitert til å vise "Laura fra Lø", - det er den personen som de fleste regner for å være

mønster for Nora i "Et dukkehjem". Et teatergjestespill fra København med et Hamsun-stykke tror vi vil vekke mye oppmerksomhet, - spille-dager er 9. og 10. august

For 20. gang skal Terje Vigen fremføres i "Viga" der mytene sier at han bodde. Det knytter seg stor spenning til årets valg av oppleser: det blir en kvinnc! Se neste nr. av Hamsun-nytt!

En mengde andre programposter fyller dagene med varierte opplevelser: sykkelbyen Grimstad er seg sitt ansvar bevisst og arrangerer sykkelløp: "På to hjul med Ibsen og Hamsun"! Her blir skjærgårdstur med skønnerten "Solrik", og "Ibsen-rock" på Kirkeheia



Junni Dahr –her som Jeanne d'Arc – skal vise "Ibsens kvinner" i Grimstad

Programmet vil bli lansert omkring 1. april, og vi regner med stor interesse fra selskapets medlemmer. Alle detaljer vedrørende billett-bestilling, priser, overmatting – og selve programmet – vil bli lagt ut på Internett, se neste nr. av Hamsun-Nytt!

HAMSUND

Renoveringen som har vært utført på Knut Hamsuns barndomshjem i Hamsund i 2007 ble 150.000 kroner dyrere enn Salten Museum hadde regnet med. Arbeidene med fundamentering på våningshuset ble mer omfattende og dyrere enn antatt og er hovedårsaken til overskridelsen. Murarbeidet har også avdekket en del skader som nå er utbedret. (*Avisa Nordland* 31.12.07)

HAMSUNSENTERET



Jobber videre med utstillingen: Hamsun-Selskapets styreleder, førsteamanuensis Even Arntzen vil bli delvis kjøpt fri fra jobben sin ved Universitetet i Tromsø våren 2008 for å fortsette arbeidet med utforming og innhold i utstillingen på Hamsunsenteret. Arntzen var frikjøpt også høsten 2007. Arbeidet dreier seg i all hovedsak om å fremstille tekster og sitater fra Hamsuns samlede verker til bruk i utstillingen. (*Avisa Nordland* 04.12.08)



"Hamsun skal ikke være noen nordnorsk husgud, han er en satellitt og en kunstner som tåler å både bli gjentolket, teoretisert og ironisert over."

Ronald Nilsen Altinius

Ronald Nilsen Altinius (43)

Litteraturformidler ved Hamsunsenteret fra 1. april 2008

Saltdalingen Ronald Nilsen Altinius (43) er ansatt som litteraturformidler ved Hamsunsenteret fra 1. april. Altinius har på forskjellige plan virket

Seks favoritter:

Musikk: Bob Dylan, *Desire*. Den hese stemmen og det knitrede fiolinspillet bergtok meg allerede som 12-åring og sitter i ennå. Foreldrene mine hadde butikk. Min far satte platen i stativet. Jeg tok den ut.

Mat: Gammelsalta sei. Fisk som røkt kjøtt. En genial rett som jeg håper å få servere på Hamsunsenteret. Retten gir meg også anledning til å dyrke min lidenskap for akevitt. Kanskje burde vi lage en Hamsunakevitt?

Fjell: Vår hytte Serga ved nordre Bjellåvann. En laftet koié satt opp av min bestefar og fem andre under krigen. Sjæl. Historie og mystikk. Stedet dit du kommer frem.

By: Istanbul. I juni drar jeg til Istanbul for tredje gang på tre år. Her kan du gå igjennom verdenshistorien på en dag, se på de samme mosaikkbildene som møtte Sigurd Jorsalfar i 1109, og ende opp i strøk mer elegant enn Paris. Orhan Pamuks bok *Istanbul. Byen og minnene* er den eneste bok jeg med engang jeg var ferdig med den, begynte å lese på nytt igjen. Også Hamsuns beskrivelse av Konstantinopel da! Bedre reiseskildring finnes knapt.

Forbilder: Mine to gutter Jonas og David. Og min kjæreste i Bodø. Mennesker som drar meg opp, og som jeg kan strekke meg etter.

Favorittsitat: "Hesten stod og ventet". En elskovsscene fra *Pan*. Slik skrives det ikke lenger.

med Hamsun helt siden slutten av 80-tallet. Som journalist har han dekket Hamsundager fra Madrid, Paris, Brno, København, Tromsø og Hamarøy.

I 1993 var Altinius, som eneste journalist på oppdrag fra blant annet Adresseavisa, Aftenposten, Berlingske Tidende og VG, tilstede under filmminnspillingen av *Pan* i Thailand. Han har også skrevet essays om Hamsun og holdt en rekke foredrag både i inn- og utland. I 2002 holdt Altinius foredrag under Hamsundagene på Hamarøy. Temaet var Hamsun, Østen og nittitallsdiktningen. Et emne som har opptatt Altinius helt siden han gjorde ferdig sin hovedfagsoppgave om Hamsun og buddhisme ved Universitetet i Oslo i 2001. Denne våren avslutter han en bok med arbeidstittelen: *Ylajali! Skandinavisk orientalisme 1890-1914*.

Frem til høsten vil Altinius operere fra et ambulerende hjemmekontor med basene Russånes, Bodø og Oslo.

Jobbingen vil være konsentrert om det litterære innholdet i Hamsunsenteret. Når Altinius tar fri fra Hamsun, er han en aktiv friluftsmann som ser frem til å utforske Hamarøys natur og mystikk.

”En klar målsetting for mitt arbeid ved Hamsunsenteret er at dette bygget med moderne virkemidler og formidlingsteknikker skal gjenspeile den motsetningens dynamikk som så sterkt finnes tilstede i Hamsuns liv og virke. Vår historie og vår samtid skal fortelles gjennom Hamsun på en måte som kommer til å vekke oppsikt. Ikke minst i utlandet. Hamsun skal ikke være noen nordnorsk hugud, han er en satellitt og en kunstner som føler å både bli gjentolket, teoretisert og ironisert over. Det skal Hamsun-senteret gjøre på en måte som det aldri er blitt gjort på før,” sier Altinius.

Annonse

Boka *Nordnorske anmeldelser av Knut Hamsuns bøker 1912-1959* til salgs.

Begrenset opplag. Innbundet i vakkert omslag. Bilder fra landsdelen. En bok *alle* Hamsuninteresserte bør ha. Pris 220,- portofritt levert.

Nils Aagaard-Nilsen

Villaveien 11

8300 SVOLVÆR

Tlf 760 70773

e-post: nilsaan@lofotkraft.net



Direktør og kommunikasjonsleder søkes: I desember 2007 ble de tre første stillingene ved Hamsunsenteret utlyst. "Vi er veldig glad for at Ronald Nilsen Altinius har takket ja til jobben som litteraturformidler," sier prosjektleder Nina Frang Høyum. "Altinius er en utrolig entusiastisk fyr."

Når det gjelder søkingen til direktør-jobben og stillingen som kommunikasjonsleder, er søkergrunlaget for tynt, og det jobbes nå videre for å få flere søkere. Fire hadde søkt jobben som kommunikasjonsleder, og bare en som direktør. "Vi må fortsette letingen etter kandidater," opplyser Nina Frang Høyum, prosjektlederen for Hamsunsenter AS. "Vi har så langt ikke bestemt oss for om vi skal utlyse jobben på ny, ta direkte kontakt med aktuelle kandidater eller om vi skal velge en kombinasjon av disse to mulighetene." (*Avisa Nordland* 10.01.08, 15.01.08, 28.02.08)

Hamsun-skatt kjøpt til Hamarøy: Da det ble kjent gjennom *Dagbladet* den 21. oktober at en verdifull Hamsun-boksamling var til salgs, engasjerte Hamsun-forsker Lars Frode Larsen seg umiddelbart for å sikre denne skatten til Hamsunsenteret. Samlingen omfatter alle boktitler i første-utgave som Hamsun selv besørget, med unntak av ungdomsverkene. Bøkene skulle selges under ett og viste seg å være i usedvanlig bra stand. Prisen var satt til 750.000 kroner, men ble underveis i prosessen justert ned til 600.000 kroner. Det var SpareBank 1 Nord-Norges sponsorpenger for Hamsun-

senteret på 1 million kroner som gjorde kjøpet mulig. Bøkene blir foreløpig oppbevart i et bankhvelv i Oslo, deretter skal de fraktes til Bodø, og stilles ut i lokalene til SpareBank 1 i Bodø, før de fraktes til Hamsunsenteret på Hamarøy i 2009. (*Dagbladet* 12.12.08)

Merkostnader: Prisøkningen i bygg- og anleggsbransjen og en del utvidelser på prosjektet er årsaken til at Hamsunsenteret kommer til å koste 20 millioner kroner mer enn budsjettet. Den planlagte arealøkningen på 250 kvadratmeter utgjør 5 millioner i merkostnader, resten skyldes prisstigninger for materiell og lav arbeidsledighet og arbeidspress i byggebransjen.

Arealutvidelse: Av Hamsunsenterets utvidelse på 250 kvadratmeter skal 80 kvadratmeter brukes til et mellombygg for å oppgradere publikumsgarderobes og lagre, mens auditoriet/kultursalen skal økes med 110 kvadratmeter for å forbedre scenekapasiteten og artistgarderobene, samt tilretteleggelse for flere kontorer. I tillegg er det nødvendig med en utvidelse av teknisk rom i kjelleren på 80 kvadratmeter, bl.a. for å få plass til en trykktank på 60 kubikkmeter til et sprinkleranlegg. Det offentlige vannverket er ikke i stand til å levere tilstrekkelig vanntrykk til at et sprinkleranlegg kan fungere.

Vei og parkeringsplasser: Arbeidene med å bygge vei til Hamsunsenteret og opparbeiding av parkeringsplasser er i gang. Det bygges

400 meter vei fra riksveien til senteret og parkeringsplasser for busser, bobil og 60 privatbiler. Arbeidene må være ferdig i mars når arbeidet på bygget blir påbegynt.



Det er ryddet skog og kritt hvor Hamsunsenteret skal bygges (fotografens ståsted). Arbeidene med vei og parkeringsplasser er i gang. I bakgrunnen Hamarøy kirke og prestegården

Realiseringsprosessen dokumenteres: Hamsunsenteret AS har tilbudt Nordland Film AS 600.000 kroner i produksjonstilskudd for å lage en 28 minutter lang dokumentarfilm om realiseringen av Hamsunsenteret. De totale kostnadene er beregnet til 1,2 millioner kroner. Hamsunsenteret ønsker en film som både dokumenterer oppføringen av bygget og valgene som foretas med hensyn til realiseringen av utstillingen, som utgjør innholdet i senteret. Filmen vil bl.a vise grunnsteinsnedleggelsen, seminar under Hamsundagene 2008, arbeidet med grunnboken til utstillingen, produksjon av utstillingen og et intervjuportrett med arkitekten. En grovredigert versjon av filmen skal være klar til åpningen

av Hamsunsenteret 4. august 2009, mens den endelige filmen muligens også vil inkludere åpningen av senteret.

Webkamera: Det er igjen mulig å følge med i byggeprosessen via webkameraet som er installert i tårnet til Hamarøy kirke.

Nina Frang Høyum meddeler følgende: "Signalene mellom kamera og oppdateringsenheten er ikke fullt ut tilfredsstillende, slik at bildene oppdaterer seg kun hver tredje eller fjerde dag. Det er mulig dette kan ordnes på - jeg har sendt forespørsel videre til dem som har greie på sånt!"

Det er en lenke til web-kameraet på Hamsunsenterets hjemmesidene www.hamsunsenteret.no - et meny punkt på øverste linje. Eller direkte her:

<http://www2.digibib.no/hamsunsenteret/hamsunsenteret.jpg>

HAMSUN-STIFTELSEN

SpareBank 1 Nord-Norge viderefører samarbeidsavtalen med Hamsun-Stiftelsen og gir et årlig tilskudd på 100.000 kroner. Marianne Apold, Stiftelsens daglige leder, er svært glad for å ha fått tryggere økonomiske rammer og mer forutsigbarhet for jobben. "Det er svært hyggelig å oppleve at det lokale næringslivet ser nytteverdien av samarbeid med kulturlivet," sier hun.